

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 19

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [9. Jh.]

Beda: Homilie zu der Evangelienlesung

[urn:nbn:de:bsz:31-6704](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6704)

dnm dicentem ubi ego sum illic
& minister meus erit nolite tan-
tum modo bonos episcopos & cle-
ricos cogitare etiam uos promo-
dulo uestro ministrate xpo. 7

Bene uiuendo. elemosinas faciendo.
nomen doctrinamq; eius quibus
potueritis predicando. 7 Et unus
quisq; etiam pater familias. hoc
nomine agnoscat. paternum
affectum suae familiae se debere
proxpo. & prouita aeterna suos
omnes monent. doceat. hortetur.
corripiat. impendat beni uolen-
tiam. exerceat disciplinam. 7

Ita in domo sua. ecclesiasticum &
quodammodo episcopale implet
officium. ministrans xpo. ut in
aeternum sit cum ipso. 7 Nam
& illam maximam passionis mi-
nistrationem. multi ex uestro nu-
mero ministrarunt. multi non
episcopi neq; clerici. iuuenes.
& uirgines. seniores cum uinio-
ribus. multi coniugati & conuuga-
tae. multi patres matresq; fami-
lias ministrantes xpo. etiam
animas suas in eius martirio
posuerunt. & honorificante
patre. coronas gloriosissimas
receperunt. 7

DM IPSI SECLAR.
LIC SCI SUA SIC MAR.

In illo temp. **E**xiens ih̄s desi-
nitibus tiri. uenit per sidonem
ad mare galileae inter medios
fines decapoleos. **Ecce tunc.**
LXXVIII OMNIBUS DIEBUS IHS.

S**VRDVS**
ille & mutus quam
mirabiliter cura-
tum ad nro. modo
cum euangelium
legeretur audi-
uimus. genus de-
signat humanu.
in his qui ab errore

diabolicę deceptionis. diuina
merentur gratia liberari. 7

Obsurdum namq; homo ab audi-
endo uitae uerbo. postquam
mortalis serpentina uerba con-
tra dnm tumidus audiuit. 7

Mutus alaude conditoris effectus
est. ex quo cum se ductore conlo-
quium habere presumpsit. 7 Et me-
rito clausit aures ab audienda
inter angelos laude creatoris.
quas ad audiendam eiusdem crea-
toris uituperationem. sermone
hostis incautus aperuit. 7

Merito clausit os a predicanda
cum angelis laude creatoris.
quod uelut ad meliorandum
eiusdem opus creatoris. cibus
titi praeuocationem supbis impleuit.

Et heu miser generis humani
defectus quod in radice uitiorum
germinauit. uitiosius multo
dilatari coepit in propagine ra-
morum. Ita ut ueniente in
carne dño. exceptis paucis de
iudea fidelibus. totus pene mun-
dus ab agnitione & confessione
ueritatis. surdus erraret &
mutus. Sed ubi abundauit
peccatum. super abundauit
gratia. Venit namq; dñs
ad mare galileae. ubi nouerat
egrotare quem sanaret. Venit
suae gratia pietatis. ad iumentia
turbida & instabilia gentium
corda. in quibus nouerat esse qui
ad suam gratiam pertinerent.

Et bene inter medios fines decapo-
leos ad mare galileae. ubi egro-
tum sanaret uenisse perhibetur.
quia relicto ob per fidiam popu-
lo qui decalogi mandata acce-
perat. exte ras uenit ad gentes.

Ut sicut iohannes ait. filios dñi
qui erant dispersi. congregas &
in unum. Et adducunt
inquit ei surdum & mutum.
& deprecantur eum ut inpo-
nat illi manum.

Quia ipse surdus saluatorem
agnoscere. mutus rogare
ne quibat. adducunt eum
amici. & pro eius salute dño

supplicant. Sic nimirum.
sic in spiritali necesse est curati-
one geratur. ut si quis humana
industria ad auditum confessio-
nemq; ueritatis conueriti non po-
test. diuinæ pietatis offeratur
aspectibus. atq; ad sanandum
eum superne manus flagite tur
auxilium. Nec tardat caeles-
tis misericordia medici. si in-
tenta precantum non haesitat.
nec deficit oratio. Vnde sta-
tim sub infer tur.

Quia adprehendens egrotum
ih̄s de turba seorsum. misit
digitos suos in auricularas. & ex-
puens tetigit linguam eius.

Digitos quippe surdo in auricu-
las mittit ut audiat. cum
per dona gratiae spiritalis.
diu non credentes ad auditum
sui uerbi conuertit. Ex pu-
ens linguam muti ut loqui uale-
at tangit. cum per ministeri-
um predicationis. rationem
fidei quam confiteri debeat pres-
tat. Per digitos namq; dñi.
sp̄s sc̄i dona significari. & ipse
docet dicens. Si ego in digito
dñi eicio demonia. Quod ali-
us euangelista manifestius po-
nit. Si ego in sp̄u dñi. eicio de-
monia. Et psalmista ubi ait.

Quo uidebo caelos opera digito

rum tuorum. Idest uidebo scōs.
non suae merito uirtutis. sed
tuae munere sp̄s a terrenis
suis pensos. & caelesti factos con
uersatione sublimes. 7 Sputum
quoq; capitis & oris dñi uerbum
est euangelii. quod ex inuisi
bili diuinitatis arcano sump
tum uisibiter mundo ut sana
ri possit & ministrare dignatus
est. 7 Notandum sane. quod
dñs prius quam auriculas. lin
guam q; sanandi tangeret
egroti. adprehendens eum.
seorsum duxit de turba. 7

Prima namq; salutis spes est.
quem libet. ad suos uirtutum
tu multus turbasq; deserere.
& sic ad suscipienda sanitatis mu
nera. humiliter caput inclina
re. 7 Neq; ullatenus saluari
putandus est. quam diu quis
inordinatis moribus adherere.
super uacuis uerbis delectari.
turbulentis cogitationibus non
timet deuastari. 7 Ut qui mise
rante & adiuuante dño. turbi
dam priscae conuersationis
uitam mutauit. qui inspira
tionem diuinae gratiae corde
conceptit. qui uerbo doctrine
caelestis confessionem uere
didicit fidei. restat ut con
festim optata sanitatis gaudia

consequatur. 7 **U**nde bene
postquam de turba segregat
infirmum dñs. postquam digitas
mittit in auriculas. postquam
sputo tangit linguam illius.
sub inferitur. 7 Suspiciens in
caelum & ingemuit & ait illi. 7
Effeta. quod est ad aperire.
& statim aperte sunt aures eius.
& solutum est uinculum linguae
eius. 7 **E**t recte sanaturus
aegrum dñs. suspicit in caelum
& ingemuit. ut ubi nobis spe
randa salus. & qua conpunctio
nis uel lacrimarum sit deuotio
ne quaerenda ac petenda signi
ficet. 7 Suspiciens in caelum in
gemuit. quia nos quos ad caelestia
possidenda creauit. longe inter
restria deiectos esse doluit. 7
Suspiciens in caelum ingemuit.
ut nobis qui ad caelestibus gaudiis per
terrena oblectamenta discessi
mus. ad haec per gemitus &
suspiria. insinuaret esse rede
undum. 7 Quod autem ait
effeta. Idest aperire. propter
aures dicit sanandas. quas sur
ditas diutina clauserat. sed
ad audiendum iam tactus pate
fecit ipsius. 7 **U**nde credo.
mos increbuerit ecclesiae.
ut sacerdotes illius. his quos
percipiendis baptismi sacra

mentis preparavit . prius inter
cetera consecrationis exordia .
de saluo oris sui . nares tangant
& aures . dicentes effeta . 7

Per saliuum quidem oris sui . gus-
tum quo initiandi sunt super
ne sapientiae designantes .
per tactum ueronarium . ut
abiectis delectationibus noxiis .
solum xpi semper amplectan-
tur odorem . 7 De quo dicit
apostolus . 7 Xpi bonus odor
sumus do . in omni loco . 7

Et ut memnerint se iuxta ex-
emplum beati iob . donec super
est halitus in eis . & sps di in
naribus eorum . non loqui iniquitate
labus . nec lingua mendacium
meditari debere . 7 Porro per
tactum aurium . ut relicto
auditu linguae nequam . audi-
ant uerba xpi & faciant ea .
similes uiro prudenti . qui sedi-
ficauit domum suam supra
petram . 7 Et unus quisq; nos-
trum fratres carissimi . qui
baptis ma xpi rite suscepit .
hoc ordine consecratus est . 7

Omnes quidem qui salutare la-
uacrum . uel proximo hoc
paschae tempore . uel aliquan-
do alias . rite suscepturi sunt .
ipso sunt ordine consecrandi . 7

Vnde multum necesse est .

ut quod dñs in nobis propicius
abluere & sc̄i ficare dignatus
est . ipsi passim contaminare
& pro nihilo profanare timea-
mus . 7 Sed & si qui coenum
nequitie sordidantes incidi-
mus . festinemus rursus lacri-
marum & penitentiae fonte
mundari . 7 Renouemus au-
rium puritatem . quam nobis
auditu fidei diuinitus con-
stat fuisse conlatam . 7

Cauentes illud apostoli . quod
quibusdam exprobrans ait .

Et aueritate quidem auditum
aueritent . ad fabulas autem
conuertentur . 7 Cohibeamus
linguam a malo . quae con-
fessione fidei sc̄ificata est .
timeamus in ipsa quae bene-
dicimus dñm & patrem . male-
dicere homines qui ad imagi-
nem di facti sunt . 7

Qui enim putat se religiosum
esse . non refrenans linguam
suam . huius uana est religio . 7

Ecce enim dicitur . quia aper-
te sunt aures eius . & solutum
est uinculum linguae eius
& loquebatur recte . 7

Qui ergo recte loqui baptis ma-
tis nostri tempore didicimus .
corde credendo ad iustitiam .
ore autem confessionem

faciendo ad salutem . curandum
 summo opere est ne post bap-
 tis- ma ad iusta & noxice uerba
 declinemus . 7 Si enim ipso iu-
 dice ad testante . omne uerbum
 otiosum quod locuti fuerint
 homines . reddent rationem
 deo in die iudicii . quid putamus
 fieri de illis . qui non solum otio-
 sa . sed & criminosa locuntur . 7

Qui in pudicitiae . iactantiae .
 blasphemie . & quod maxime
^{et miror qui libet}
 nimis libet . detractionis ser-
 monibus seruire non timent . 7

Qui proferunt mendacia testes
 fallaces qui seminant inter
 fratres discordias . 7

Non solum autem a malis aures .
 linguamq; sat est castigare
 loquelis . si non etiam iuxta
 psalmistam . inclinemus aurem
 nostram in uerba oris di . si
 non os nostrum loquatur sapi-
 entiam . & meditatio cordis nos-
 tri prudentiam . 7 Sed & cun-
 tos simul interioris exteriorisq;
 hominis nostri sensus . qui cun-
 ti in baptismo abluti sunt .
 oportet mundos bonis operi-
 bus seruemus . in super sem-
 per ornatos . 7 Curato
 autem surdo & muto . uidea-
 mus quid sequitur . 7

Et precepit inquit illis ne

cui dicerent . 7 Quanto autem
 eis precipiebat . tanto magis
 plus predicabant . & eo amplius
 ut admirabantur dicentes .

Bene omnia fecit . & surdos
 fecit audire . & mutos loqui . 7

Quare fratres carissimi . haec
 acta credamus . numquid
 nam estimandum est quod
 unigenitus di filius signum
 faciens . & abscondi hoc uolue-
 rit . & contra uoluntatem illius
 sit pate factum inturbas . 7

Nec potuerit silentio signum
 tegere si uellet . quod potuit
 facere cum uoluit . 7 An forte
 nobis exemplum dare uoluit .
 ut uirtutum opera facien-
 tes . uitium iactantiae per
 omnia gloriamq; uitemus
 humanam . ne bona nostra
 actio . per inanem uulgi fa-
 uorem supernae retributio-
 nis munere priuetur . 7

Et tamen sciamus opera nostra
 si digna imitatione sunt . nulla
 tenus posse celari . sed ad utili-
 tatem fraternae correctionis .
 ipso dispensante pate fieri .
 qui dicit . 7 Non potest ciuitas
 abscondi super montem
 posita . 7 Et alibi . 7

Quo quae in tenebris dixistis .
 in lumine dicentur . 7 Et reuera

ita omni modis. ita intellegen-
da est dominici dispensatio
precepti. quod non ita tamen
dictum quis aestimet. quasi
bona facientes. fraternos
cauere debeamus aspectus.
cum dñs dicat. luceat lux uest-
ra coram hominibus. ut uide-
ant opera uestra bona. sed ut
per opera quae fratribus osten-
dimus. non laudem ab illis. sed
profectum quaeramus.

Hoc est enim quod sequitur.
Et glorificent patrem uestrum
qui in caelis est. Nam qui ea
intentione bona ostendunt
opera ut ipsi solum laudentur.
non autem ut laudantes in
bono proficiant. neq. ut pater
qui in caelis est glorificetur.
tales sunt nimirum illa ter-
ribili increpatione plecendi
quae dicitur. Amen
dico uobis. receperunt mer-
cedem suam. Sed & hoc di-
cendum. quia si illi uirtutes
dominicas tacere nequeunt.
qui tacendi preceptum accepe-
rant. multo amplius sit nobis
diuinae gratiae praeconiis sem-
per insistendum. qui cotidianis
in uicem nos uerbi celestis
alimonia reficere praecipimur.
Dicente apostolo iohanne.

Qui audit dicat. ueni.

Idest qui gratiam superne aspi-
rationis mente concepit. qui
uerbum exhortationis. quo utili-
ter proximum confortare
ualeat didicit. nequaquam bonum
quod nouit. silentio abscondat.
sed ipsum protinus fratribus
aperiendo communicet.

Si enim ea quae nouimus. benignè
proximis dicere bona non
neglegimus. aderit ille in quo
sunt omnes thesauri sapientiae
& scientiae absconditi. & quod
nunc ex parte nouimus. ad
perfectum nobis lumen uerita-
tis intumescere dignabitur.

In hīs xp̄s dñs noster. unigenitus
patris. qui cum eo uiuit & reg-
nat. in unitate sp̄s sc̄i d̄s. per
omnia saecula saeculorum. am.

IN ADVSUMPTI

ONI SC̄AE MARAE

LIT̄ SC̄I TUA SC̄E IN CAN-
TILLOTEMPORE

Intrauit ih̄s in quoddam castel-
lum. & mulier quaedam martha no-
mine excepit illum in domum suam & st̄q.

LEX OMNIA ICTIONE
LIVSDEM VENERABILIS
SIDAE PRBRI